

Õiguskantsler

Hr. Vambo Oolberg
Tallinna arestimaja juht
Politsei- ja Piirivalveamet
pohja@politsei.ee

Meie 03.03.2020 nr 7-4/200130/2001147

Arstiabi Tallinna arestimajas

Lugupeetud härra Oolberg

Õiguskantsleri poole pöördus [...] Tallinna arestimajas viibinud [...], kes kaebas arestimaja puuduliku arstiabi üle.

Tallinna arestimajas ei ole kinni peetud inimesele alati tagatud õigus pöörduda kinnipidamise algusest peale arsti poole. Kõiki kinnipeetuid tuleb pärast arestimajja saabumist sellest õigusest teavitada. Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) personali ja tervishoiuteenuse osutaja vahel puudus tõhus infovahetus, mistõttu ei saanud meedik arestimajja saabunud tervisemuredega kinnipeetust teada piisavalt kiiresti. Võib arvata, et kõik kinnipeetute suulised ja kirjalikud pöördumised meediku vastuvõtule pääsemiseks ei ole jõudnud viivitusega meedikuni.

Palun arvestage õiguskantsleri tähelepanekuid ka arestimaja uue tervishoiuteenuse osutajaga koostööd tehes.

I. Kinnipeetu terviseseisundi hindamine arestimajja vastu võtmisel

[...] ei pääsenud arestimajas viibides arsti vastuvõtule. Tema arestimajja viimise päeval [...] täideti esmase tervisekontrolli akt (TKA), milles oli kirjas ka info tema retseptiravimite kohta. Ometi sai [...] arestimajas tervishoiuteenust osutanud CitoMed OÜ selle teabe alles pärast õiguskantsleri nõuniku päringut, kui inimene oli arestimajast ammu lahkunud.

Piinamise ja Ebainimliku või Alandava Kohtlemise või Karistamise Tõkestamise Euroopa Komitee (CPT) [standardite](#) (p 36, lk 6) järgi on inimesel õigus pöörduda pärast kinnipidamist arsti poole, see on üks tema põhitagatise väärkohtlemise vastu. CPT on 2020. aastal Islandi kohta koostatud [raportis](#) ja 2019. aastal Eestile saadetud [raportis](#) rõhutanud, et see õigus peab olema regulatsioonis sõnaselgelt kirjas.

Ka Eesti kohta koostatud [raportis](#) kordas CPT soovitusi, et kinnipeetutel peab olema kohe pärast kinnipidamist ametlikult õigus pöörduda arsti poole ja seda õigust peab olema võimalik rakendada. Kinnipeetul peab olema võimalik soovi korral pöörduda enda valitud arsti poole – sellisel juhul võib läbivaatuse teha kinnipeetu kulul (vt [standardid](#) ja [raport](#)). Slovakkiale 2019. aastal saadetud [soovituses](#) selgitas komitee, et viivitamatu kohtumine enda valitud arstiga võib olla kinnipeetule oluline vajaliku ravi jätkamiseks.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

CPT [ei pea õigeks](#) seda, kui meditsiiniõde üksnes küsitleb arestimajja saabujaid ning palub neil täita esmane TKA, kuid paljusid kinnipeetuid füüsiliselt läbi ei vaata. Veelgi problemaatilisem on olukord, kus TKA täidab politseiametnik ja/või kinnipeetu ise ning arstliku hinnangu jaoks ette nähtud lahtrid jäävad aktis tühjaks. Ka sellele juhtis CPT oma 2019. aasta [raportis](#) tähelepanu ning nentis, et säärane praktika ei asenda ulatuslikku meditsiinilist läbivaatust, mis tuleb teha kohe, kui inimene kinnipidamiskohta tuuakse. Vahistatute kohta saatis CPT Eestile sõnaselge soovitus, et **kvalifitseeritud tervishoiutöötaja peab eelvangistuses viibiva inimese põhjalikult läbi vaatama 24 tunni jooksul pärast arestimajja saabumist**. Sama on CPT öelnud kõigi arestimajja viidud inimeste kohta nt 2019. aasta [raportis](#) Rumeeniale.

CPT [hinnangul](#) on inimese terviseinfo konfidentsiaalsus paremini kaitstud siis, kui politsei kinnipidamiskoha tervishoiuteenuse osutaja hoiab kinnipeetu meditsiinilisi dokumente muudest materjalidest eraldi. Meediku vastuvõtt peab toimuma alati väljaspool kõrvaliste isikute kuuldekaugust. Üldjuhul [ei peaks](#) see toimuma ka politseiametnike vaateväljas, v.a siis, kui tervishoiutöötaja konkreetsel juhul seda sõnaselgelt palub. Ukrainale saadetud [soovituses](#) kinnitas CPT, et politseiametnikel on õigus kinnipeetava kohta teada vaid sellist terviseinfot, mis on vajalik selleks, et ennetada suurt terviseriski kinnipeetule endale või teistele inimestele.

PPA selgitas, et arestimajja ametnik hindab kinnipeetu tervise seisundit arestimajja vastuvõtmisel välise vaatluse põhjal. Võimaluse korral küsitletakse kinnipeetut ning täidetakse TKA. Sellise tegutsemise näeb ette [arestimajja sisekorraeskirja](#) (AskE) § 10 lõige 1. PPA viitas ka AskE § 10 lõikele 3, mille kohaselt vaatab vajaduse korral kinnipeetu läbi arestimajja tervishoiuteenuse osutaja. PPA sõnul ei otsusta säärase vajaduse üle meedik, vaid kontrollitakse ainult neid kinnipeetuid, kes seda soovivad või kellel ilmnevad arestimajas mingid tervisehäda. Meedikule ei edastata TKA-d, mis sisaldab mh infot kinnipeetu ravimite, krooniliste haiguste ning võimalike vigastuste kohta. Seda akti näeb meedik vaid siis, kui ta selleks soovi avaldab. Samas puudub tervishoiuteenuse osutajal ajakohane ülevaade arestimajja saabuvatest ning lahkuvatest kinnipeetutest.

Kirjeldatud olukorras ei ole tagatud, et inimesel on pärast kinnipidamist alati õigus ja ka võimalus pöörduda arsti poole. Ei ole selge, kas Tallinna arestimajas kinnipeetuid sellest õigusest üldse teavitatakse. Samuti pole praegu kindel, kas ja kui kiiresti suudaks arestimajja tagada esmase arstliku läbivaatuse või meediku informeerimise selle vajadusest. CPT soovitude järgi peaks arsti vastuvõtt toimuma hiljemalt 24 tunni jooksul alates inimese arestimajja vastuvõtmisest. Seejuures [ei ole CPT pidanud mõeldamatuks](#) näiteks seda, et kinnipeetu tervise seisundit kontrollib esmalt medõde (triaaži tehes), kes saadab ta vajadusel arsti juurde. Läbivaatust on selle aja jooksul kindlasti hõlpsam korraldada siis, kui tervishoiutöötaja töötab arestimajas kindla graafiku alusel. Lubatud ei ole see, kui kinnipeetu peab esimest meediku vastuvõttu ootama päevi või isegi nädal(aid).

Tervishoiuteenuse osutaja peab igal juhul saama arestimajja vastu võetud kinnipeetute kohta elementaarset meditsiinilist infot sisaldava TKA. See teadmine aitaks meedikul otsustada, kuidas oma tööd korraldada: näiteks võib saanud inimese läbivaatamise tõttu olla tarvis muuta kinnipeetute vastuvõtmise järjekorda. Kui politseil on teave tema järelevalve ning vastutuse all oleva inimese tervise seisundi kohta, oleks mõistlik seda kinnipeetu nõusolekul jagada tervishoiuteenuse osutajaga.

Politsei peab hea seisma selle eest, et kinnipeetut teavitataks tema õigusest pääseda esimesel võimalusel arsti vastuvõtule ning et see õigus ka praktikas tagatakse. Selleks peab arestimajas toimima kiire infovahetus: meedikule peab esmast tervisekontrolli vajavast kinnipeetust teatama.

Tervishoiuteenuse osutajal tuleb korraldada seejärel oma töö selliselt, et vastuvõtt nõutud aja jooksul ka toimuks.

II. Kinnipeetu tervises seisundi jälgimine arestimajas viibimise ajal

Õiguskantslerile teadaolevalt ei pääsenud [...] arestimajas arsti vastuvõtule, kuigi ta seda mitmel korral arestimaja ametnikelt palus. Politsei kinnitusele edastati kõik kinnipeetu taotlused tervishoiuteenuse osutajale. CitoMed OÜ selgitas õiguskantsleri nõunikule, et leidis kõigi arestimajas viibinud kinnipeetute avalduste seast vaid ühe õiguskantsleri poole pöördunud kinnipeetu kirjutatud kuupäevata avalduse. Meditsiiniõe peetavas ravijärjekorras [...] nime ei olnud. Seega ei saanud tervishoiuteenuse osutaja 29.01.2020 kindlalt öelda, millal kuupäevata avaldus või ka nt mõni suuline taotlus nendeni jõudis. Ravimeid meedik kinnipeetule välja ei kirjutanud.

Tšehhi Vabariigile saadetud [soovituses](#) rõhutab CPT, et kinnipeetul peab olema alati õigus pöörduda arsti poole ning politseil tuleb eranditult kõik sellised taotlused meedikule edastada. Arestimaja meedikul tuleb hoolitseda selle eest, et temani jõudnud suulised ja kirjalikud taotlused arsti vastuvõtule pääsemiseks fikseeritakse ning kinnipeetule leitakse sobiv vastuvõtuaeg. Nii on võimalik vältida olukordi, kus inimese taotlus jääb tähelepanuta.

Õiguskantslerile esitatud selgituste põhjal ei ole võimalik üheselt väita, kas infosulg tekkis kinnipeetu arsti vastuvõtule pääsemiseks esitatud taotlus(t)e edastamisel ja/või meediku poolt nende vastuvõtmisel. Igal juhul on tekkinud olukord kahetsusväärne. Palun vaadake üle terviseinfo edastamise kord, et tulevikus saaks selliseid juhtumeid vältida.

Ootan Teie seisukohta soovituste suhtes hiljemalt 03.04.2020.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Koopia: CitoMed OÜ